

Budapest XII. kerület Helyi Választási Bizottság
2/2024. (III. 27.) BP. XII. HVB HATÁROZATA

A Budapest XII. kerület Helyi Választási Bizottság a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nszt.) 41. §-ában foglalt hatáskörében eljárva meghozza az alábbi

határozatot:

A Budapest XII. kerület Helyi Választási Bizottság Visi Piroska, mint szervező által benyújtott, helyi népszavazásra javasolt, *„Egyetért-e Ön azszal, hogy Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat ne támogassa a Tamási Áron Általános Iskola, Gimnázium és Német Nemzetiségi Gimnázium fenntartó-váltását?”* tárgyú kérdés **hitelesítését megtagadja.**

A határozat ellen a közzétételétől számított 15 napon belül a Fővárosi Törvényszékhez címezve az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet felülvizsgálati kérelmet nyújthat be jogszabálysértésre hivatkozással, illetve a mérlegelési jogkörben hozott határozat megváltoztatása iránt a Budapest XII. kerület Helyi Választási Bizottsághoz. A felülvizsgálati kérelmet személyesen vagy levélben (1126 Budapest, Böszörményi út 23-25.), telefax: (+36 1 356 5846), illetve olyan elektronikus dokumentumként lehet benyújtani, amelyet a kérelem benyújtójának jogi képviselője vagy a jogi szakvizsgálóval rendelkező kérelmező minősített elektronikus aláírásával látott el, olyan módon, hogy az legkésőbb 2024. április 11-én 16,00 óráig megérkezzen. A fenti határidő elmulasztása jogvesztő hatályú. A felülvizsgálati kérelem benyújtása tárgyi illetékmentes.

Indokolás:

I.

Az Nszt. 35. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján olyan magánszemély, aki a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán választó lehet, helyi népszavazás kitűzésére irányuló választópolgári kezdeményezést szervezhet. Az Nszt. 36. § (1) bekezdése alapján a szervezőnek a helyi népszavazásra javasolt kérdést az aláírásgyűjtő ív mintapéldányán az aláírásgyűjtés megkezdése előtt – a kérdés hitelesítése céljából – be kell nyújtania a helyi választási bizottsághoz.

2024. március 4-én Visi Piroska, mint szervező *„Egyetért-e Ön azszal, hogy Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat ne támogassa a Tamási Áron Általános Iskola, Gimnázium és Német Nemzetiségi Gimnázium fenntartó-váltását?”* tárgyú, helyi népszavazásra javasolt kérdést nyújtott be a Budapest XII. kerületi Helyi Választási Irodához, az aláírásgyűjtő ív mintapéldányát a szervező benyújtotta. A Helyi Választási Iroda vezetője az Nszt. 40. §-ában rögzített hatáskörében eljárva elvégezte a kezdeményezés előzetes formai vizsgálatát, a szervező választójogát a központi névjegyzékben ellenőrizte, a kérdés benyújtását követő napon az Nszt. 37. §-a alapján a kérdés benyújtásáról közleményt adott ki, majd azt a Helyi Választási Bizottság elé terjesztette.

Az Nszt. 41. §-a alapján a helyi választási bizottság a kérdés hitelesítéséről vagy annak megtagadásáról a benyújtásától számított harminc napon belül dönt. A helyi választási bizottság a kérdést akkor hitelesíti, ha az az e törvényben a kérdéssel szemben támasztott követelményeknek megfelel.

Az Nszt. 32. § (1) bekezdése alapján a helyi önkormányzat képviselő-testülete helyi népszavazást rendelhet el a képviselő-testület hatáskörébe tartozó ügyben. A (2) bekezdés szerint nem lehet helyi népszavazást tartani a költségvetésről és a zárszámadásról, a helyi adókról, a képviselő-testület hatáskörébe tartozó személyi és szervezetalakítási kérdésről, a képviselő-testület feloszlásának a kimondásáról.

Az Nszt. 39. § (1) bekezdése szerint a helyi népszavazásra javasolt kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni, továbbá a helyi népszavazás eredménye alapján a képviselő-testület el tudja dönteni, hogy terheli-e döntéshozatali kötelezettség, és ha igen, milyen döntés meghozatalára köteles. A (2) bekezdés alapján a helyi népszavazásra javasolt kérdés nem tartalmazhat szeméremértő vagy más módon megbotránkoztató kifejezést.

II.

A kérdés ellenőrzését a Budapest XII. kerület Helyi Választási Bizottság elvégezte az Nszt. 32. és 39. §-ában foglalt követelmények alapján, továbbá figyelembe vette az irányadó joggyakorlatot.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Köznevelési törvény) 74. §-a értelmében az állam gondoskodik – az óvodai nevelés, a nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése, a többi gyermekkel együtt nevelhető, sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése kivételével – a köznevelési alapfeladatok ellátásáról.

A köznevelési feladatokat az állam intézmény alapításával és fenntartásával, továbbá az egyházi köznevelési intézmény, a nemzetiségi önkormányzat fenntartásában álló vagy a magán köznevelési intézmény útján látja el, a fenntartóval az állam köznevelési szerződést köthet. Az óvodai nevelésről, a nemzetiséghez tartozók óvodai neveléséről, a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai neveléséről a települési önkormányzat vagy társulása intézmény alapítása és fenntartása vagy köznevelési szerződés révén gondoskodik.

A Köznevelési törvény hatályos rendelkezései értelmében a települési önkormányzatok nem jogosultak az óvoda kivételével más köznevelési intézmény fenntartására, 2013. január 1. napjától az iskolák önkormányzati fenntartásból állami fenntartásba kerültek.

A Budapest XII. kerületben működő Tamási Áron Általános Iskola, Gimnázium és Német Nemzetiségi Gimnázium (a továbbiakban: Intézmény) állami fenntartásban működő köznevelési intézmény. A köznevelési feladatok ellátására a Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat tulajdonában és a Közép-Budai Tankerületi Központ (a továbbiakban: Tankerületi Központ) vagyonkezelésében lévő ingatlanban kerül sor.

A Bizottságnak hivatalos tudomása van arról, hogy a Gábor Dénes Egyetem a népszavazásra javasolt kérdés benyújtása előtt közvetlenül kezdeményezte az Intézmény fenntartói jogainak átvételét a Tankerületi Központnál.

Egy köznevelési intézmény fenntartói jogainak átadására, illetve átszervezésére vonatkozó eljárás a Köznevelési törvényben szabályozott rend szerint zajlik. A Köznevelési törvény 84. § (7) bekezdésének a) pontja szerint a fenntartó, a tankerületi központ, valamint az állami felsőoktatási intézmény által fenntartott intézmény esetében a köznevelésért felelős miniszter legkésőbb az intézkedés tervezett végrehajtása éve májusának utolsó munkanapjáig (idei évben 2024. május 31. péntek) hozhat döntést a nevelési-oktatási intézmény fenntartói jogának átadásával kapcsolatban.

Tekintettel arra, hogy a fenntartói jog átadása érinti a feladatellátásra szolgáló vagyont (ingó és ingatlan), valamint a vagyon használati jogát, a fenntartói jog átadása átszervezésnek minősül a Köznevelési törvény 21. § (3) bekezdés j) pontja alapján.

A Köznevelési törvény 83. § (4) bekezdése értelmében a fenntartónak az átszervezéssel kapcsolatos döntés meghozatala előtt ki kell kérnie az intézmény alkalmazotti közössége, az iskolaszék, a szülői szervezet, az iskolai diákönkormányzat, a vagyonkezelésében levő ingatlan tulajdonos önkormányzatának, valamint a nemzetiségi nevelés-oktatásban részt vevő intézmény esetén – ha nem rendelkezik egyetértési joggal – a települési nemzetiségi önkormányzat, érintett települési nemzetiségi önkormányzat hiányában az érintett területi, ennek hiányában az országos nemzetiségi önkormányzat, ennek hiányában az adott nemzetiség helyi egyesületeinek véleményét.

A vélemény kialakításához minden olyan információt hozzáférhetővé kell tenni a véleményezési joggal rendelkezők részére, amely a fenntartói döntés meghozatalához rendelkezésére áll. A vélemény kialakításához – az információk hozzáférhetővé tételének napjától számítva – legalább tizenöt napot kell biztosítani az érdekeltek részére. (A Tankerületi Központ az időközben megszüntetett eljárásban 20 napot biztosított a vélemény kialakítására az Önkormányzat számára.)

A fentiek alapján az Intézmény fenntartóváltásával kapcsolatos vélemény kialakítása a képviselő-testület hatáskörébe tartozik.

Azonban a népszavazásra javasolt kérdés nem tartalmazza a Gábor Dénes Egyetem megjelölését, tehát nem egyértelmű, hogy a kérdés erre a konkrét esetre, az Egyetem által kezdeményezett fenntartóváltásra vagy arra irányul, hogy a Hegyvidéki Önkormányzat semmilyen az Intézményre vonatkozó fenntartóváltást ne támogasson, így például azt se, ha esetleges jogszabályváltozás esetén ismét önkormányzati fenntartásba kerülhetne az Intézmény.

A népszavazásra javasolt kérdéssel kapcsolatban az Nszt. 39. § (1) bekezdése kétirányú követelményt támaszt. Egyfelől a kérdés legyen egyértelmű a választópolgárok számára (választópolgári egyértelműség), vagyis a kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy azt a választópolgárok kizárólag egyféleképpen értsék, világosan lássák át a kérdés lényegét, érdekét és jelentőségét, ez alapján tudatosan és átgondoltan adhassák le szavazataikat. Másfelől a jogalkotónak is egyértelműen tisztában kell lennie azzal, hogy érvényes és eredményes népszavazás esetén kell-e, és ha igen, milyen tartalmú jogszabályt alkotnia (jogalkotói egyértelműség), mivel a népszavazáson hozott döntés a jogalkotóra kötelező.

A választópolgári egyértelműség tekintetében a Kúria kifejtette, hogy nem lehet egyértelmű az a népszavazásra feltett kérdés, melynek teljes körű, érdemi következményeit a választópolgár nem láthatja át (BH2017. 421.).

Másképpen fogalmazva, nem tekinthető legitimnek az a népszavazás, amelyen a választópolgár nem tudja pontosan, hogy miről szavaz. A választópolgári egyértelműség követelménye magában foglalja, hogy a választópolgárok pontosan értsék, átlássák a kérdés lényegét, jelentőségét, megválaszolásának lehetséges következményeit, és így tudatosan dönthessenek róla.

A kérdés általános megfogalmazást („fenntartóváltás”) tartalmaz az Intézmény tekintetében, a választópolgárok nem láthatják át döntésük lehetséges következményeit, a kérdés jelentőségét (ki és mikortól lesz az Intézmény fenntartója, a változás milyen következménnyel jár az Intézmény jelenlegi tanulói, alkalmazottai, az ingatlantulajdonos Önkormányzat számára stb.).

Így, mivel a feltenni kívánt kérdés nem értelmezhető kizárólag egyféleképpen, ezért fennáll a veszélye annak, hogy a választópolgárok akarata és a népszavazás eredményeként meghozott döntés között nem lenne összhang, emiatt pedig a kezdeményezés e tekintetben nem elégíti ki az Nszt. 39. § (1) bekezdésében meghatározott választópolgári egyértelműség követelményét. Ugyanis, ha a népszavazási kérdés pontosan nem értelmezhető, akkor a népszavazáshoz való jog tudatos döntés hiányában csak formálisan érvényesülhet.

A Bizottságnak hivatalos tudomása van arról, hogy a Gábor Dénes Egyetem az Intézmény fenntartói jogainak átvételére irányuló kezdeményezést visszavonta, a Tankerületi Központ a fenntartói jog átadása iránti eljárást megszüntette, így az Intézmény továbbra is állami fenntartásban működik.

A feltenni kívánt kérdés a fenntartóváltásra vonatkozó elemében pedig az Nszt. 39. § (1) bekezdésében foglalt jogalkotási egyértelműség követelményének nem felel meg, mert nem világos, hogy a képviselő-testület a jövőben semmiféle fenntartóváltásra irányuló döntést nem támogathat az érvényes és eredményes népszavazás alapján vagy a konkrét, 2024. február 29. napjáig benyújtott fenntartóváltásra vonatkozó kezdeményezéssel kapcsolatban kell elutasító tartalmú (nem támogató) döntést (véleményt) hoznia.

A Bizottság megállapította, hogy a népszavazásra feltenni kívánt kérdés a fentiekben kifejtett okokból nem felel meg az Nszt. által támasztott követelményeknek, valamint felmerül a tiltott tárgykört érintettsége, ezért a rendelkező részben foglaltaknak megfelelően határozott.

A Bizottság megjegyzi, amennyiben a kérdés kiállta volna a választópolgári és jogalkotói egyértelműség próbáját és az aláírásgyűjtést követően a képviselő-testület elrendelte volna a helyi népszavazást, a fenntartóváltással kapcsolatos véleményezési, illetve döntéshozatali határidők már jóval korábban lejártak volna, így egy érvényes és eredményes népszavazás nem bírt volna befolyással a kezdeményezett fenntartóváltásra.

III.

A határozat az Nszt. 32. §-án, 35. § (1) bekezdésének a) pontján, 36. § (1) bekezdésén, 39. §-án, valamint 41. § (1) bekezdésén, a jogorvoslatról szóló tájékoztatás az Nszt. 1. § (1) bekezdésén, 57. §-án, valamint a Ve. 223-224. §-ain, az illetékmentesség az 1990. évi XCIII. törvény 2. mellékletének XIII.8. pontján alapul.

Budapest, 2024. március 27.

dr. Völgyesi Miklós
elnök